Variációk újabb négy témára

Tematikus szókincsfejlesztő feladatgyűjtemény haladóknak

MEGOLDÁSOK

1. NÉPRAJZ

1. Egy kis magyar mitológia

1. b) 1. C, 2. A, 3. E, 4. F, 5. B, 6. D
1. c) Mesés: nyaralás, pisztáciafagyi
Legendás: filmcsillag, tanárok, focimeccs
Mitikus: világkép, hős

2. b) Növényszerű: világfa, égig érő fa
Állatszerű: sárkány, turul, csodaszarvas
Istenszerű lény: táltos, Isten, Szélanya, Boldogasszony
Betegségdémon: fene, guta, nyavalya
Egyéb lény: garabonciás, boszorkány, sámán, markoláb, manó
2. d) 1. fene, 2. nyavalya, 3. guta

4. b) fejedelem – uralkodó – fejedelmi
pitymallat – hajnal – pitymallik
rónaság – pusztaság – puszta (főnév is és melléknév is)
tekintet – nézés, arckifejezés – tekint
csodaszép – gyönyörű – szépség
terebélyes – nagy – terebélyesedik
cseperedik – felnő – cseperedő
falatozik – eszik – falat (fn., mint egy kis falat „katona" és mn., mint kicsi)
hazatér – megérkezik – hazatérés
csal – becsap – csalás
megtelepedik/letelepedik – (új hazát) alapít – település
űz – hajt – űző
4. d) A helyes sorrend: B, E, F, A, D, G, H, I, C

2. Jeles napok

2. a) jelmez: álruha, maskara
körmenet: felvonulás, processzió
böjt: önmegtartóztatás
jóslás: prognózis, jövendölés, jóslat, előrejelzés
mocsár: láp, ingovány
koporsó: szarkofág
termés: produktum, gyümölcs
2. c) 1. mocsár, 2. termésnek, 3. jelmezekbe, 4. jóslás, 5. böjt, 6. körmenetet, 7. koporsót

3. 1. farsang, 2. húsvéthétfő, 3. nagyböjt, 4. nagyhét, 5. december 13. – Luca napja, 6. augusztus 15. – Nagyboldogasszony napja, 7. karácsony, 8. húsvétvasárnap, 9. pünkösd, 10. november 30. – András napja

4. a) Busójárás: kereplő, máglya, farsangvasárnap, marhakolomp, télűzés, álarc
Locsolkodás: tojásfestés, sértés, kútvíz, vödör, húsvéthétfő, hímes tojás
Disznóvágás: hurka, perzselés, orjaleves, kolbász, disznótor, böllér

4. c) 2. A busó szalmával kitömött gatyát hord.
3. A busónak gyapjúból kötött, díszes harisnyája van.
4. A busó lábán bőrből készült bocskor van.
5. A busó kezében fából faragott buzogányt tart.
6. A busó fűzfából faragott, állatvérrel festett álarcot hord.

5. reggele, kalácsot; vágni, hurkát

3. Lakodalom van a mi utcánkban

2. a) Sem eső nem esik… 1., 3.
Feküdjél le, leányom… 9.
Kísérj, anyám, kísérj… 6.
Istenem, országom… 8.
Sírjál, szép mennyasszony… 2., 4.
Udvarom kapuja… 10.
Zörög a kocsi… 5.
A paszulya szára… 7.

2. b) 1. c), 2. b), 3. b), 4. c), 5. a)

3. a) 1. magam, 2. magadról, 3. magát, 4. magam, 5. magukhoz, 6. magatokra, 7. magáról, 8. magatokat, 9. magukról/magukban, 10. magának

3. b) 1. fogtam magam, 2. összeszedtem magam, 3. vette észre magát, 4. fogták magukat, 5. szedte össze magát

4. 1. tőled, 2. hozzátok, 3. beléd, 4. hozzá, 5. hozzánk, 6. értem, 7. rám, 8. vele, őt, 9. nektek, 10. rám, 11. ránk, 12. benned, 13. rajta, 14. róluk, 15. náluk

5. Nő: pártában marad, férjhez megy, bekötik a fejét
Férfi: kiteszik a szűrét, feleségül vesz valakit, megnősül

7. 1. vett feleségül, 2. kitette a szűrét, 3. pártában marad, 4. bekötik a fejét / férjhez megy, 5. megnősül, 6. férjhez menni

8. 1. pillanatban, 2. Fülig, 3. szemed, 4. az eszemben, 5. tenyeremen, 6. szemem, 7. lábamról

10. b) 1. Képzelj el, 2. hempergett, 3. került sor, 4. zajlik, 5. gyűlt össze, 6. elkezdődnek/elkezdődtek

12. a) 2. lánykérés, 3. eljegyzés/kézfogó, 4. jegyesek, 5. mennyasszony / vőlegény, 6. lakodalom

12. b) 1. íratlan, szigorú szabályok az előkészületre és a szokásokra vonatkozóan
2. eljegyzés vagy kézfogó
3. előkészületek a lakodalomra
4. templomi kihirdetés
5. ajándékok elvitele a menyasszonyos házhoz
6. különböző játékok a menyasszonyos és a vőlegényes háznál
7. szekeres menet a faluban
8. találkozó a házaknál
9. indulás a menyasszonyos háztól a templomba

2. ORSZÁGISMERET

1. Magyarország hét csodája

1. 1. c), 2. b), 3. a), 4. b), 5. b), 6. a), 7. c), 8. c), 9. a), 10. c)

3. 1. sekély, 2. tartalmas, 3. bőséges, 4. mérnöki, 5. különleges 6. erős, 7. érintetlen

4. a) 1. c), 2. d), 3. b), 4. e), 5. a)
1. c), 2. b), 3. d), 4. a), 5. e)
4. b) 1. restaurálást, 2. tájba, 3. magasságáról, 4. falvakban, 5. azt
4. c) 1. bújik meg, 2. indokolta/indokolja, 3. illeszkedik, 4. tanúskodnak, 5. említetted

6. már unalmas lenne = 3. nem lenne elég
található = 9. bújik meg
elcsodálkozom = 7. elámulok
az első helyen áll = 1. magasan vezet
olcsó repülőjáratok = 4. fapados légitársaságok
megállapodhatunk = 2. kiegyeznék
maradtak meg épségben = 6. állják az idők viharait
területe = 8. fennhatósága alá tartozik
sokat sokáig = 10. órákat
elsősorban = 5. főként

7. 1. füvet, 2. csövek, 3. havat, 4. falvaiban, 5. kövei, 6. levét, 7. tava, 8. szavad, 9. művét, 10. lovak

2. Nekem a Balaton a Riviéra

2. a) 1. Víz: D, 2. Partok: A, 3. Programok: E, 4. Gasztronómia: C
2. b) 1. a), 2. c), 3. b), 4. c), 5. c), 6. b), 7. a), 8. c)
2. d) Lehetséges megoldások: 1. kalandpark, 2. borvidék, 3. hőlégballon, 4. sárkányrepülés, 5. borhét, 6. játszótér, 7. sárkányrepülő, 8. tanúhegy, 9. partszakasz, 10. vízibicikli, 11. röplabda, 12. kerékpár

3. 1. B, 2. D, 3. C, 4. H, 5. F, 6. I, 7. G, 8. J, 9. E, 10. A

5. 1. megúszták, 2. leúszták, 3. átúszta, 4. mély vízbe, 5. vizenyős, 6. agyvizem, 7. víziszonyom, 8. keresztvizet, 9. vízhatlan, 10. kapták fel

6. 1. igaz, 2. hamis (nem állandó a vízszintje), 3. igaz, 4. igaz, 5. hamis (átlagos mélysége 3 méter, az északi part mélyebb, a déli pedig sekélyebb), 6. hamis, 7. igaz, 8. igaz, 9. hamis, 10. hamis (77 km hosszú), 11. igaz, 12. hamis, 13. hamis (az alapítólevelet a pannonhalmi bencés apátságban őrzik), 14. igaz, 15. igaz

3. A Magyar Nyelv Múzeuma

2. 1. 44, 2. november 13., 3. finnugor, 4. észt, finn, 5. latin, 6. tíz, 7. Mikszáth Kálmán, 8. egy, 9. (például) shoppingol, 10. fecsi, 11. tejfel, 12. csöpög, 13. nyávog, +1. sminkel

3. a) foglalkozás, emelkedés, küldetés, adottság, kisugárzás, ismeretterjesztés
3. b) 1. b), 2. c), 3. a)
3. c) 1. d), 2. a), 3. b), 4. c)

4. b) 1. feladvány, 2. adottságai, 3. nyelvújítás, küldetése, 4. férőhelyes, 5. átszövi, 6. ismeretterjesztő, 7. tárlat, 8. legkiemelkedőbb, 9. közvetíteni, 10. kisugárzása, 11. foglalkozásokat

5. 1. f), 2. i), 3. c), 4. h), 5. k), 6. b), 7. e), 8. l), 9. j), 10. g), 11. d), 12. a)

6. b) 1. k), 2. e), 3. i), 4. g), 5. a), 6. c), 7. l), 8. b), 9. j), 10. d), 11. f), 12. h)
6. c) 1. nyugger, 2. hungaropesszimizmusa, 3. kakaókoncertre, 4. büfészak, 5. zsírharcos, 6. bulilíba, 7. kolbászdába, 8. izmozik, 9. fényezi, 10. mamipornót, 11. bulisofőr, 12. partiarc

3. KULINÁRIA

1. Mit főzzek ma magamnak?

1. c) marhapörkölt, töltött káposzta, lecsó

2. a) 1. f), 2. j), 3. a), 4. i), 5. h), 6. g), 7. l), 8. n), 9. c), 10. d), 11. o), 12. e), 13. k), 14. b), 15. m)
2. b) Előételek: 2, 8
Levesek: 1, 10
Főételek: 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 14
Tésztafélék: 3, 15
Desszertek: 13

3. a) 1. galuska, 2. tejföl, 3. palacsinta, 4. lecsó, 5. kuglóf, 6. sertészsír, 7. főzelék, 8. tekercs, 9. pörkölt, 10. lángos
3. b) 1. lángos, palacsinta, 2. sertészsír, tejföl, 3. pörkölt, 4. főzelék, 5. kuglóf, tekercs, 6. galuska, 7. lecsó

4. 1. tojás, 2. kovászos uborka, 3. tej, 4. túró, 5. fekete bors, 6. fahéj

5. Lehetséges megoldások:
1. feldarabol: húst; 2. áttör: burgonyát; 3. kever: krémet; 4. felkockáz: hagymát, szalonnát; 5. pihentet: tésztát; 6. pirít: hagymát; 7. párol: hagymát, zöldséget; 8. megszór: sütemény tetejét, reszelt sajttal; 9. megolvaszt: vajat; 10. megpucol: krumplit, répát; 11. megdinsztel: káposztát; 12. megőröl: borsot

6. a) Kockázza apróra a hagymát, és kevés olajon dinsztelje meg. A húst is kockázza fel, sózza meg, és tegye a hagymához. Süsse addig a hagymás olajban, amíg nyers vörös színét el nem veszti. Ekkor tegyen rá egy kávéskanálnyi pirospaprikát és egy kevés meleg vizet, majd fedő alatt párolja puhára. Amíg puhul, a vizet többször pótolni kell. Közben a paradicsomot és a zöldpaprikát is vágja bele, és adja hozzá a paradicsompürét.

7. a) 1. C, 2. A, 3. E, 4. B, 5. F

2. Borok és borvidékek

2. 1. igyál/igyon, 2. egyél/egyen, 3. Vigyázz/Vigyázzon, 4. igyál/igyon, 5. élvezd/élvezze, 6. igyad/igya, 7. Tarts/Tartson, 9. Szeresd/Szeresse, légy (legyél)/legyen, 10. Gondolj/Gondoljon

4. a) 1. e), 2. f), 3. b), 4. a), 5. g), 6. d), 7. c)
1. h), 2. f) 3. c), 4. a), 5. e), 6. i), 7. g), 8. d), 9. b)

4. b) 1. b) 2. a), 3. c)

5. a) 1. botrány, 2. Btk., 3. vbk, 4. haver, 5. pancsolt bor, 6. Marlbit, 7. présen, 8. frankó, 9. faja, 10. tőke, 11. toha, 12. palackkal, 13. fajtát, 14. évjáratot, 15. meló, 16. el is passzolhatnám, 17. ütjük meg magunkat, 18. Flancolunk, 19. kidőlünk

5. b) chardonnay, portugieser, irsai, rizling, cuvée, kadarka

3. Cukrászremekek és következményeik

1. alkot – alkotó – alkotás
kereskedik – kereskedő – kereskedés
ellát – ellátó – ellátás
utánoz – utánzó – utánzat

2. 1. d), 2. f), 3. a), 4. g), 5. b), 6. h), 7. c), 8. e)
1. d), 2. e), 3. a), 4. c), 5. b)

3. 1. alkotója, 2. (csemege)kereskedő, 3. (szakács)dinasztiába, 4. csemege(kereskedést), 5. ellátását, 6. területén, 7. alkotta meg, 8. sikert aratott, 9. szállítottak, 10. utánzatai, 11. ipartestületnek, 12. tönkrement, 13. visszavonult

4. Vágás: feldarabol, áttör, felkockáz, megpucol, megőröl
Hőeljárás: pirít, párol, megdinsztel, megolvaszt, előmelegít, süt, kihűl
Keverés: kever, elsimít, megszór, hozzáad, felver, önt
Egyik sem: pihentet, rácsúsztat, megken

5. 1. keverjük, 2. Adjuk hozzá, 3. verjük, 4. keverjük, 5. melegítsük elő, 6. süssünk, 7. vegyük le, 8. hagyjuk, 9. olvasszuk meg, 10. hagyjuk, 11. keverjük el, 12. Várjuk meg, 13. adjuk hozzá, 14. Válasszuk ki, 15. karamellizáljuk, 16. öntsük, 17. simítsuk el, 18. kenjük meg, 19. Kenjük meg, 20. csúsztassuk rá, 21. tartsuk

8. sovány: vézna, keszeg, deszka, nádszál, gebe, egyszálbélű, gizda, vékony, szikár
kövér: dagadt, nagydarab, teltkarcsú, pufók, hájas, dagi, dundi
Pejoratív: keszeg, deszka, gebe, gizda; dagadt, hájas, dagi

9. tarkabarka, ímmel-ámmal, limlom, csecsebecse, recseg-ropog, hébe-hóba, icipici, dínomdánom

11. a) 1. konkrét, 2. olvadt, 3. elégedetlen, 4. ingatag, instabil, 5. nehézkes, 6. gyors

11. b) 1. Komótosan, 2. konkrétan, 3. elégedetlenül, 4. dermedten, 5. elégedetten, 6. képletesen, 7. stabilan, 8. könnyedén, 9. nehézkesen, 10. gyorsan

12. 1. —rendelhetek, 2. beléptünk, 3. —heverésztem, 4. felfalt, 5. összesúgtak, 6. jelenik már meg, 7. kihozták, 8. eléri, 9. meg fog hízni

13. 1. ruházatomban, 2. gombolyag, 3. feltétek, 4. fekhelyen, 5. helyzetem

14. 1. száj, 2. osztály, 3. szomjas, 4. mosoly, 5. fejes saláta, 6. túlsúlyos, 7. fekhely, 8. tejföl, 9. lyuk, 10. hájas, 11. mélyhűtő, 12. zabpehely, 13. ajvár, 14. gombolyag, 15. émelyeg

4. AKTUÁLIS TÉMÁK

1. Mindenkinek van egy álma

1. a) 1. lélek, 2. válságos, 3. jelenlét, 4. tünemény, 5. cserben hagy, 6. felvidít
1. b) 1. c), 2. a), 3. e), 4. i), 5. g), 6. d), 7. b), 8. j), 9. f), 10. h)
1. d) 1. boldogász, 2. lélekmény, 3. tüneményell, 4. szerencséz, 5. egészségke

2. b) Pozitív érzelmet fejez ki: 3, 4, 6, 7, 8, 9
Negatív érzelmet fejez ki: 1, 2, 5
2. c) Pozitív érzelmet fejez ki: 10, 14, 16, 19, 20
Negatív érzelmet fejez ki: 11, 12, 13, 15, 17, 18, 21
2. d) felőrli magát, elégedett magával, jobban érzi magát, kiteljesíti (ön)magát

3. b) 2. indul ki, 3. jár együtt, 4. felmérés, 5. életmódhoz, 6. alapul, 7. átlagai, 8. ellátás, 9. jótékonyság, 10. rangsor, 11. előzi meg, 12. sereghajtók
3. c) 1. kiindul valamiből, 2. kutatás valamiről, 3. összegyűjt valamit, 4. összehasonlít valamit valamivel, 5. származik valamiből/valakitől, 6. együtt jár valamivel, 7. kapcsolódik valamihez, 8. alapul valamin, 9. megelőz valamit
3. d) 1. eredményeit, 2. Japánt, 3. adatait, 4. boldogtalansággal, 5. témájához, 6. filozófustól, 7. válaszokon, 8. kedvéről

4. b) 2. olyan lépcső, amely márványból készült; 3. a liba nyaka; 4. olyan kúra/diéta, amellyel valaki le akar fogyni
4. c) 1. e), 2. a), 3. b), 4. c), 5. d)
4. d) lennék, tartana, Temetném, Építenék, áztatnám, hajbókolna, lesné, Lennék, lennék, tartana

2. Életbűvészek és konok magyarok

2. b) 1. c), 2. o), 3. g), 4. m), 5. a), 6. n), 7. i), 8. b), 9. e), 10. h), 11. d), 12. k), 13. l), 14. f), 15. j)
2. c) 1. állást keresett, 2. szólnának hozzá, 3. népszerűvé vált, 4. céget alapított, 5. felvett, 6. megszeghetetlen, 7. újra felhasználható, 8. két keréken, 9. Érkezési sorrendben, 10. egy csomó mindent, 11. hátrányos helyzetű, 12. gyakorlati idejüket, 13. végez, 14. érvényesülni, 15. támogatná

3. 1. bejövési – <u>érkezési</u>, 2. gyakorlási – <u>gyakorlati</u>, 3. érvényesíteni – <u>érvényesülni,</u> 4. látványos – <u>hátrányos</u>, 5. emeltek fel – <u>vettek fel</u>, 6. ebben az új ételben – <u>ehhez az új ételhez</u>, 7. alakítottam – <u>alapítottam</u>

6. a) 1. a), 2. b), 3. a), 4. a), 5. a), 6. b), 7. a), 8. b), 9. b)

7. 1. Péter azért kezdett el klarinétozni, mert a kisvárosban, ahol éltek, nem volt gitároktatás, zongorára pedig nem volt pénzük, így édesapja azt tanácsolta, hogy tanuljon klarinétozni.
2. Péter tizennégy éves volt, amikor megvette első gitárját.
3. Gimnazista korában nem volt gitártanára, hanem autodidakta módon tanult.
4. Péter tudta, hogy filmzenekészítéssel akar foglalkozni, ezért elkezdett e-maileket küldözgetni különböző külföldi filmeseknek és produkciós cégeknek.
5. Péternek nincs igazi zenekara, hanem egy számítógéppel összekötött elektronikus zongorán és virtuális hangszereken dolgozik.
6. Péternek két nagyobb terve van a jövőre nézve: egy zenekar alapítása és a filmzeneszerzés.

9. 1. napokon belül, 2. miközben, 3. Két hónappal ezelőtt, 4. amikor, 5. Mióta, 6. négy évvel később, 7. Ilyenkor, 8. Négy éven keresztül, 9. Addig – amíg, 10. mihelyt, 11. Mindeközben

3. A közösségi finanszírozás

3. b) 1. 480 millió dollár finanszírozás
2. 41 százalékos sikerességi ráta
3. 5,7 millió ember támogatott valamilyen projektet
4. 3000 magyar ember adományozott pénzt
5. 214 országból támogatták a különféle ötleteket
6. több tízezres virtuális csoportot alkotva adakoznak
7. 2014 a Kickstarter bejelentésének éve

4. a) 1. e), 2. d), 3. c), 4. b), 5. a)
1. c), 2. a), 3. e), 4. b), 5. d)

4. b) 1. hitelt nyújt, 2. pályázatot elbírál, 3. fantáziát lát, 4. projektet elindít, 5. finanszírozással foglalkozik, 6. ötletet támogat, 7. adakozást megköszön, 8. pénzéhez jut, 9. összegtől függ, 10. forintot adományoz

4. d) 1. feltöltse, 2. indítsunk, 3. nyújtsak, 4. megköszönjék, 5. támogassa, 6. jusson, 7. beszálljanak, 8. elbírálja, 9. foglalkozz, 10. adományozzak

5. Lehetséges megoldások:
közösségi – finanszírozás; kert, tér
szigorú – szabály; szülő, tekintet
virtuális – csoport; valóság, látogató
eredeti – ötlet; stílus, festmény
potenciális – vásárló; befektető, terv
népszerű – oldal; színész, ember
sikeres – megvalósítás; blogger, vállalkozás